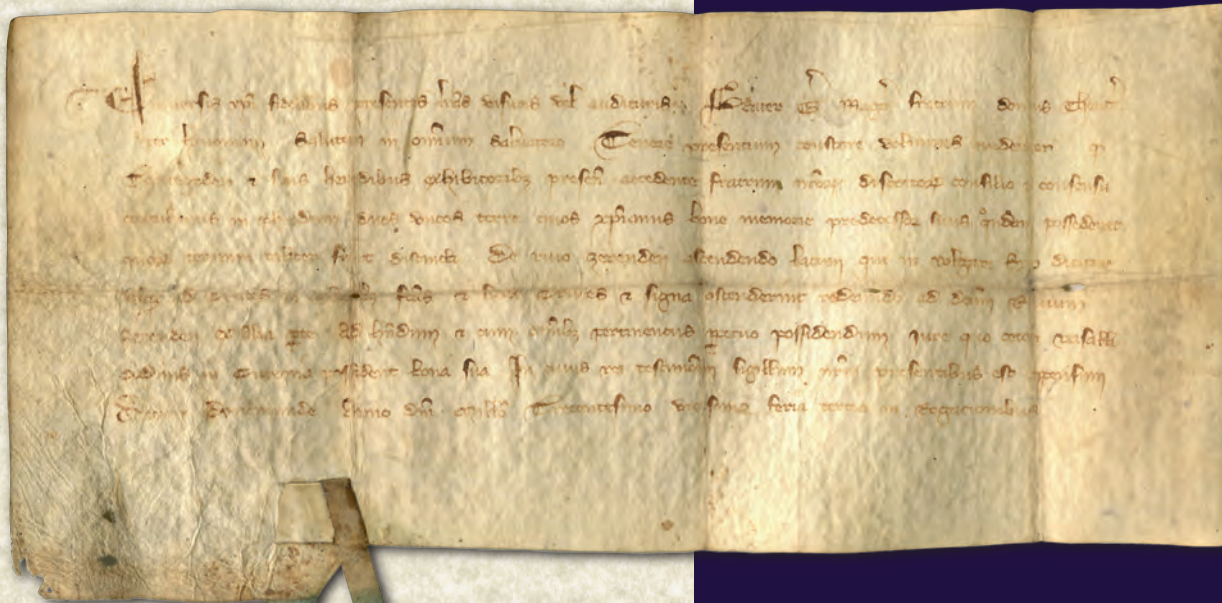

KURŠU ĶONIŅI

CURONIAN KINGS

Latvijas Banka un VAS "Latvijas Pasts" 2018. gadā izlaiž sudraba kolekcijas monētu un pastmarku ar vienotu dizainu. Kolekcijas monētas grafiskā dizaina autors Arvīds Priedīte radījis arī pastmarkas dizainu. Monētas reversā atveidots attēls krāsainā zīmējuma veidā atainots pastmarkā. Monēta un pastmarka apvienotas arī īpašā komplektā.

In 2018, Latvijas Banka and SJSC "Latvijas Pasts" are issuing a silver collector coin and a stamp with a unified design. Arvīds Priedīte, the author of the collector coin's graphic design, is also the author of the stamp design. The motif of the reverse of the coin is reflected on the stamp in colour. A special coin and stamp set is also available.

LATVIJAS BANKA

EIROSISTĒMA

Informācija: +371 67022722, monetas@bank.lv
Iegāde: www.e-monetas.lv
Latvijas Bankas kases

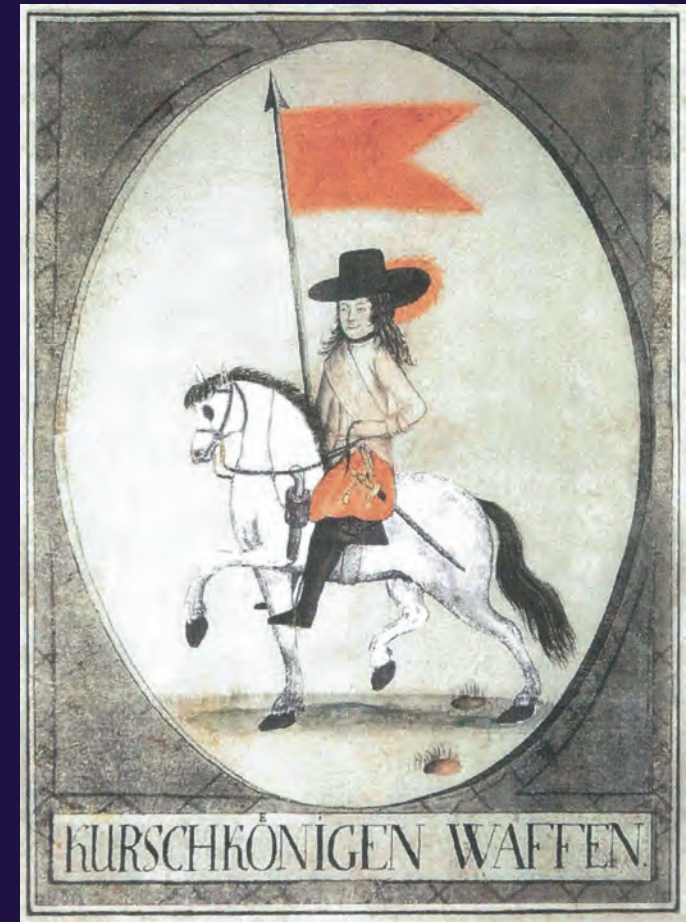
K. Valdemāra ielā 1B, Rīgā, un Teātra ielā 3, Liepājā

Information: +371 67022722, coins@bank.lv
Purchase: www.e-monetas.lv
Cashier's Offices

K. Valdemāra iela 1B, Rīga, and Teātra iela 3, Liepāja

www.bank.lv

Ar ieteikumiem monētu uzglabāšanai aicinām iepazīties www.e-monetas.lv.
Please visit our website www.e-monetas.lv for recommendations on coin storage.

Nominālvērtība – 5 eiro, svars – 22.00 g, diametrs – 35.00 mm,
metāls – 925° sudrabs, kvalitāte – *proof*, monētas josta – ar uzrakstu.

Monētas dizainu izstrādājis Arvīds Priedīte,
tās ģipša modeli veidojusi Ligita Franckeviča.
Monēta kalta *UAB Lietuvos monetų kalykla* (Lietuva).

Face value: 5 euro; weight: 22.00 g; diameter: 35.00 mm;
metal: silver of .925 fineness; quality: *proof*; edge: lettered.

The coin has been designed by Arvīds Priedīte
and modelled by Ligita Franckeviča.

The coin has been struck by *UAB Lietuvos monetų kalykla* (Lithuania).

Iedzīvotāju grupa, ko vieno sociāla tradīcija, ir būtiska spēcīgas sabiedrības struktūras sastāvdaļa. Viena no tādām vēsturiski nosacītām sociālām grupām bijuši kuršu ķoniņi.

1230. gadā lielāko kuršu daļu pārstāvošā ķēniņa Lamekina un Romas pāvesta legāta pilnvarnieka noslēgtais līgums paredzēja kuršu dalību karos pret pagāniem un tiesības palikt brīviem, ja vien turēsies pie katolīcības. Līgums bija spēkā īsu laiku, jo mainījās baznīcas varas un Livonijas ordeņa spēku samērs un ietekme, bet tas iedibināja brīvības tradīciju. Kuršu ķoniņu nosaukums rakstos pirmo reizi apliecināts tikai 1504. gadā lēņa grāmatā Peniķim, bet pirmā lēņa grāmata izsniegta Tontegodem jau 1320. gadā. Ķoniņi bija Kurzemes pamatiedzīvotāji, septiņu brīvcietu (Ķoniņu, Kalēju, Pliķu, Ziemeļu Turlavas pagastā, Dragūnu Rumbas pagastā, Viesalgu Snēpeles pagastā un Sausgaļu Padures pagastā) iemītnieki, kas kā vasaļi jeb lēņavīri no Livonijas ordeņa saņēma zemi un privilēģijas.

Kuršu ķoniņiem ar zirgu un ieročiem bija jādodas aizstāvēt Livonijas ordeņa kaujas laukā. Viņi kļuva arī par ziņnešiem, tulkiem, rakstvežiem, namdariem, kalējiem un citu amatu meistariem un bija atbrīvoti no klausām un nodevām. Kuršu ķoniņi apstrādāja lēņa zemi saviem spēkiem vai ar kalpu palīdzību un nodeva to mantojumā dēļiem.

Kuršu ķoniņi prata grūtos laikos saglabāt savu personisko brīvību un neatkarību. Kurzemes un Zemgales hercogistes laikā (1561–1795) ķoniņu tiesības tika skartas, uz viņiem neattiecinot vasaļu neierobežotās īpašuma tiesības uz lēņiem un 17. gs. neuzņemot matrikulētās muižniecības kārtā, tomēr saglabājās tiesības tiesu instancēs un muižniecībai atbilstošas medību tiesības. Kuršu ķoniņu spītība un neatlaidība neatkarības sardzē izpaudās gadiem ilgā tiesvedībā. To, ka kuršu ķoniņu lēnis nav zemnieku lēnis un uz to nevar attiecināt zemnieku nodokļus un klausās, tiesas atzina vairākkārt, jo savulaik piešķirtās medību, arī zvejas, biškopības un dzimnavu tiesības, bet īpaši ģerboņu tiesības un atbrīvojums no nodokļiem, viņus padarīja par bruņinieku līdziniekiem.

Peniķu pīpe no Ķoniņciema, rotāta sudraba apkalumiem, dižie segli ar zvaigžņu ornamentu, slīpais aizsargkrusts un saulītes raksts – tie ir simboli un zīmes, kas caurvij gadsimtus. Ģerboņi uz ciema zīmogiem un vitrāžās Lipaiķu baznīcas logos tāpat kā lēņa grāmatas simbolizēja tiesības paaudzi pēc paaudzes saglabāt brīva cilvēka un zemes īpašnieka statusu. Ķoniņciema ģerbonī attēlotais jātnieks zirgā, ar spalvu pie cepures, zobenu pie sāniem un plīvojošu karogu (karodznieks) ir spilgta militārā dienesta liecība, kas rotājusi arī kuršu ķoniņu vēsturisko pašapziņu apliecināto Peniķa stabu.

Lai iemūžinātu šīs neparastās vēstures lappuses, Latvijas Banka kuršu ķoniņiem velta kolekcijas monētu.

A group of people, united by a social tradition, is an essential part of a strong social structure. One of such historically developed social groups was the Curonian kings (Latvian: kuršu ķoniņi; German: Kurische Könige).

In 1230, an agreement concluded between king Lamekin (Lammekinus Rex), representing most of the Curonians, and an authorised representative of a legate of the Roman Pope established that the Curonians had to take

part in battles against pagans; they had the right to be free as long as they remained Catholics. The agreement was short-lived as the religious powers and the influence and power of the Livonian Order tended to change; however, the tradition of freedom was established. The title of the Curonian kings was confirmed in writing for the first time to Peniķis in the fief document only in 1504, but the first such document had been issued to Tontegode already in 1320. Curonian kings were the natives of Courland living in seven free villages of Ķoniņi, Kalēji, Pliķi and Ziemeļi in Turlava parish, Dragūni in Rumba parish, Viesalgi in Snēpele parish and Sausgaļi in Padure parish. As vassals they received land and privileges from the Livonian order.

Curonian kings had the duty to participate in battles with their horses and weapons defending the Livonian Order. They also became messengers, interpreters, secretaries, carpenters, blacksmiths and other craftsmen, and were exempt from corvée and duties. Curonian kings cultivated land by themselves or with the help of their farm-hands, and the land was inherited by their sons.

Even in difficult times Curonian kings managed to retain their personal freedom and independence. During the period of the Duchy of Courland and Semigallia (1561–1795) the rights of the Curonian kings were affected, as the unlimited property rights of vassals to the land were not applied to them, and in the 17th century they were not recognised as matriculated landlords; nevertheless, they retained their rights to go to court and hunting rights pertaining to landlords. The tenacity of the Curonian kings to defend their independence was demonstrated in legal proceedings lasting for years. Several times the court acknowledged the fact that the fief of Curonian kings was not the same as that of peasants and the peasant duties and corvées could not be imposed on it: the erstwhile granted hunting rights, fishing rights, bee-keeping rights and right to have a mill, and specifically the right to have a coat of arms and exemption from taxes made the Curonian kings actually equal to the knights.

A smoking pipe with silver decorations belonging to the Peniķi from the village of Ķoniņciems, the grand saddle with the star ornament, the protecting signs and the ornament of the Sun: these are all symbols and signs that have not been lost through centuries. The coats of arms featured on the seals of the villages and adorning the stained-glass windows of the Lipaiķi Church, just like the fief documents symbolised the right to retain the status of a free person and owner of land from generation to generation. The coats of arms of Ķoniņciems featuring a rider on a horse, with a feather in his hat, a sword at his side and carrying a banner is a vivid evidence of military service: this coat of arms also decorated the Peniķi column, a symbol of the historical self-confidence of the Curonian kings.

To commemorate this extraordinary history, Latvijas Banka is dedicating a collector coin to Curonian kings.